

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

ПРОБЛЕМА АГРЕСИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДИ У ПРОЦЕСІ ВІРТУАЛЬНОГО СПІЛКУВАННЯ

Сьогодні глобальні комп'ютерні технології змінюють не тільки суспільство, але і кожного індивіда. Такі виклики сучасності, як пандемія та війна посилюють роль комунікації у соціальних мережах. Інтернет та соціальні мережі задають нові напрями спілкування та побудови соціальних взаємовідносин [1]. Віртуальне інтернет середовище – це простір для вивчення нового виду комунікації – інтернет спілкування. Науковцями, соціологами констатовано, зростання агресивності у віртуальному спілкуванні [2]. Більшість молоді захоплюється віртуальним спілкуванням, адже саме там вона може бути не собою, а тим ким себе уявляє, може демонструвати емоції, які у реальному житті не може собі дозволити. З часом молода особа переносить свою поведінку з віртуального світу у реальний. Констатовано зростання агресії і у віртуальному спілкуванні, і у поведінці сучасної молоді. Це розповсюдження несе і соціальну небезпеку, тому доцільно розглянути цю проблему ретельніше, фактори ризику та негативні наслідки агресивного прояву для особистості.

Проблема психологічного впливу соціальних мереж, Інтернету на агресивну поведінку особистості досліджувалася у працях багатьох вчених [3; 4]. Разом з тим, у сучасних наукових дослідженнях недостатньо уваги приділено вивченню зв'язку агресивного віртуального спілкування та поведінкою особистості. Тому мета нашого дослідження - дослідити схильність до агресивності у сучасних студентів у процесі спілкування у соціальних мережах.

Нами проведено опитування першокурсників Мукачівського державного університету в кількості 95 осіб. З них відібрано 57 осіб, які констатували, що активно спілкують у соціальних мережах (8 і більше годин в день). Таких користувачів Інтернет спілкування ми продіагностували за методикою А.Басса-А.Даркі, яка дозволила нам диференціювати три рівні вираження агресії й ворожості у досліджуваних: вищий за норму, у межах норми, нижчий за норму. Також нами виокремлено найбільш поширені форми вияву агресії серед студентів, що одержали високі значення за параметром «індекс агресивності» (> 25) за шкалою тесту. Констатовано, що першокурсники вдаються до вербальної (словесної) атаки частіше, ніж до фізичної і непрямой. Отримані дані доводять, що у детермінації агресії важливу роль відіграють когнітивні механізми, тобто знання, засвоєні студентами відповідно до суспільних стереотипів поведінки.

Науковці зазначають, що лайка, знущання, сарказм та словесно виражені інші форми негативного ставлення до людини, ображають її сильніше, ніж неприємні фізичні подразники. Це є формами вербальної агресії. Вони можуть викликати сильні агресивні відповіді. Причому вербальний напад може викликати у людини і фізичну агресію. Словесна атака – часто більш ефективний засіб для виклику агресивних дій, ніж багато інших провокацій. Якщо враховувати той факт, що в багатьох ситуаціях вербальна атака здатна викликати сильні агресивні відповіді, то пріоритет вербальної агресії над фізичною (у кількісному співвідношенні) не є свідченням менш негативних наслідків словесної агресії над фізичними діями. Щодо гендерних особливостей вияву агресії слід зазначити наступне: юнаки все ж таки віддають перевагу фізичній агресії, а дівчата вербальній.

Узагальнюючи, слід відмітити, що зниження рівня агресивності у студентів є можливим в умовах спеціально організованої діяльності, яка може здійснюватися у різних формах: просвітницька, психокорекційна, психотерапевтична. Всі ці форми можуть бути включені у роботу психологічної служби університету.

Список використаних джерел

1. Воропаєва Т. Конфліктизація культурно-історичного простору українства в умовах сучасних загроз: теорія і практика. *Українознавчий альманах*. 2019. № 25. С. 34–43.
2. Звіт за результатами соціологічного опитування дорослого населення та фокус-групових дискусій. Сайт Програми розвитку ООН в Україні. 18.03 2021р. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/_democratic_governance/_electronicservices-experiences-trust-accessibility.html (дата звернення: 29.09.2021).
3. Гарькавець С.О. Форми віктимності особистості у ранньому юнацькому віці. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2020. № 3 (53). Том 1. С. 62–78. DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2020-53-3-1-62-78>
4. Чаплак Я.В., Звавич І.М. Кліпова хаотичність як засіб абсурдизації та маніпулятивна технологія. *Psychological journal*. 2018. № 4 (14). С. 19–36. URL: <https://www.apsijournal.com/index.php/psyjournal/article/view/292/209> (дата звернення: 29.09.2021).

УДК 159.923.2:159.922.7-053.6(043.2)

ЩЕРБАН Т.Д., ФЛУЧКО М. М.
Мукачівський державний університет

СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВІ ПАРАМЕТРИ ОСОБИСТІСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ В ЮНОСТІ

Психологія особистісного самоусвідомлення висувається в коло найважливіших проблем буття і діяльності людини. У контексті розвитку і функціонування свідомості однією із ключових проблем особистісного отоотожнення виступає самовизначення у просторово-часових межах і вимірах життєдіяльності. Тому встановлення структурно-змістових параметрів самовизначення людини набуває окремого науково-дослідницького статусу.